

Tutajos Békéscsabán

A legendás Tüskevár című film egykori Tutajosa Seregi Zoltán ma már a békéscsabai Jókai Színház igazgatója, rendezője. Nem tudott, és talán nem is akart elszakadni a családi hagyományoktól, a gyermekkori emlékektől, amikor a színházat választotta élethivatásául. Pedig 1979-ben Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett tanári diplomát magyar nyelv és irodalom szakon.

■ BÉRES ZSUZSA, 2017.

Nem véletlenül esett a választásom Debrecenre, amikor a felvételiemről kellett döntennem. El akartam kerülni otthonról, önálló életet szerettem volna élni, ezért nem akartam Budapesten egyetemre járni – kezdte a visszaemlékezést Seregi Zoltán.

Miért a magyar nyelv és irodalom szakot választotta?

Mindig is humán beállítottságú voltam, érdekelt a színház és az irodalom. Középiskolásként a Toldi Gimnáziumban már játszottunk a Toldi Teátrumban. Így olyan természetes volt a választás, hogy más akkor nem is kerül szóba. Debrecen a fővároshoz viszonyítva otthonos volt, átlátható és még kerékpárral is lehetett közlekedni. Ez a város nekem azóta is a szívem csücske. Ahogy elkezdtem az egyetemet, máris jelentkeztem a Főnix Irodalmi Színpadhoz. Mint kiderült, életem egyik legjobb döntése volt, ugyanis ott ismertem meg azt a lányt, akit később feleségül vettem. És ott játszottam együtt Pinczés Istvánnal, akivel a mai napig tartjuk a kapcsolatot. De benne volt az együttesben Kobzos Kiss Tamás, Kulcsár Pista, aki később dramaturg lett, meg Vinkó Jóska is, aki akkor az Egyetemi Életet szerkesztette.

A lapba én is szívesen írogattam, elsősorban színházi, művészeti témájú cikkeket. Természetesen éltem a Csokonai Színház adta lehetőségekkel is, statisztáltam és még egy kisebb szerepet is eljátszottam az Antonius és Kleopátrában. Nagyon élveztem azokat az éveket. Bár egyszer az egyetemi színtársulatunk Pilinszky előadását be akarták tiltani, végül némán, pantomimként adtuk elő, így nem lehetett belekötni. Azért később nemes bosszút álltam: Pilinszky Jánosból írtam a diplomamunkámat.

Milyen nyomokat hagyott még az egyetem?

Szellemi életem meghatározója volt az ott töltött négy és fél év, olyan emberekkel találkoztam, olyan barátokra tettem szert, akik alapvetően meghatározták a gondolkodásomat. Olyan fantasztikus tanárim voltak, mint Kovács Kálmán vagy Julow Viktor az Irodalom Tanszéken. Csodálatos szellemiséget sugároztak, ami egy olyan pesti aszfaltbetyárnak, amilyen akkor én voltam, egy teljesen új világot tárt fel.

De valamiért mégis meggondolta magát, hiszen még be sem fejezte az egyetemet Debrecenben, de már a színjátszás felé fordult és még a diploma megszerzése

előtt felvételizett a Színház- és Filmművészeti Főiskolára.

Természetesen, ha Debrecenben lett volna ilyen jellegű képzés, akkor ott maradtam volna, de abban az időben Budapesten volt az egyetlen lehetőség, hogy rendező szakra menjek. Végül ezt is Debrecennek köszönhettem, hiszen csak olyanokat vettek fel, akik már legalább négy félévet elvégeztek valamelyik felsőoktatási intézményben. Így a mi osztályunkban voltak jogászok, katonatisztek, közgazdászok. Rengeteg helyről jöttünk össze. Emlékszem, édesapám a sikeres felvételt követően azt mondta, ha nem fejezem be az egyetemet, akkor kitagad. Úgy vélte, a diplomára bármikor szükségem lehet, hiszen a színházi pálya annyira bizonytalan. Természetesen befejeztem, ez nem okozott akkor olyan nagy problémát, hiszen az ötödév akkoriban már elég laza volt, főleg a szakdolgozatról, meg a tanítási gyakorlatról szólt, így elengedtek a főiskolára is.

Miért a rendezés, miért nem a színészet? Hiszen a film, a színház a rivaldafényről szól.

Fiatalkori kalandjaim a képernyőn meg színházakban eleinte engem is ebbe az irányba vittek. De hamar beláttam, hogy ez nem az

én világom. A habitusom valahogy nem jól viselte, hogy nekem ki kell állni egy színpadra vagy egy kamera elé, és ott csinálni valamit. Gyermekfejjel persze mindezt másként éltem meg, de felnőttként nem ment. Egyszer próbálkoztam a színész szakon is felvétellel, de ott jöttem rá, hogy ez nem nekem való. És édesapámat, Seregi Lászlót is gyakran láttam rendezés közben, sokszor voltam a próbáin, a forgatásain. Tetszett, amit csinált.

Így végül nem lett magyartanár.

Nem lettem, mert igazából mindig is a színházba vágytam, de úgy gondoltam, hogy egy magyar szak hasznos lehet ezen a pályán is, hiszen a színháznak azért rengeteg köze van az irodalomhoz.

Miért Békéscsaba? Maradhatott volna Pesten, és gondolom, Debrecenben is örömmel fogadták volna.

A dolgok nem úgy működnek, hogy mindig mi választhatunk. Az ember oda megy, ahova hívják, így sok helyen dolgoztam. Szegeden kezdtem a pályát, ott maradtam a vizsgálódásom után két évig. Utána a Thália Színházba kerültem, ahol 10-11 évig dolgoztam, majd volt majdnem 10 év az életemből, amikor filmeket, elsősorban dokumentumfilmeket, illetve egy TV sorozatot készítettem. Közben rendeztem a határon túli magyar színházakban Szabad-

kától Nagyváradon át egészen Komáromig. Aztán egyszer meghívtak Békéscsabára vendégrendezőként, és itt ragadtam. Ez 2001-ben történt, azóta gyökeret eresztettem és nagyon jól érzem itt magam.

Nem hiányzik a filmezés?

Az az igazság, hogy a dokumentumfilmjeim elkészülte után mindig maradt valami hiányérzetem. Mintha nem is csináltam volna meg, hiszen nem volt visszajelzésem a fogadtatásról. Ha a jogdíjakból néha jön valami, akkor abból tudom, hogy valahol vetítették valamelyik munkámat. De ebből még mindig nem derül ki számomra, hogy tetszett-e a közönségnek. A színházban azonnali a visszacsatolás. Ebből a szempontból sokkal jobb, mint a film. Persze azért hiányzik, de most nem nagyon férne bele a munkámba, mert a színházigazgatás mellett vezetem a Színitanházat, továbbra

is rendezek, vendégrendezni is hívnak, bár idén ezt már nem vállaltam, mert egyszerűen nincs szívem elmenni, amikor itt annyi dolgom van.

Rendezőként kezdte békéscsabai pályafutását, majd elvállalta az utánpótlás nevelését is. Úgy tűnik, mégis hasznosul az a pedagógus diploma.

Az akkori igazgató 2001-ben kért fel, hogy vállaljam el az itt működő színiiskola vezetését. Éppen azért választott engem, mert volt két olyan diplomám - tanári és színművészeti főiskolai rendezői végzettség -, ami szükséges volt ahhoz, hogy elfoglalhassam ezt az állást.

A műhelyt még Sík Ferenc alapította 1992-ben, alapítványi formában működött hosszú ideig. 2001-ben azonban bekerült az Országos Képzési Jegyzékbe és akkor szükségessé vált, hogy legyen hivatalos veze-

tője, s legalább két szerződötett tanára. Mára már kiszélesedett a szakok köre, hiszen egyaránt képzünk a színészek mellett színház-technikusokat, színházi táncosokat, valamint díszlet- és jelmeztervező asszisztenseket is. Olyan színházi háttérszakmákat tanítunk, amelyekkel el lehet helyezkedni. Sokan a volt tanítványok közül itt maradtak sűgónak, asszisztensnek, ügyelőnek, kelékesnek, varrónőnek, olyannyira, hogy a jelenlegi hang- és technikai személyzetünk tagjai szinte valamennyien, és még a színészek egy része is mind ebben az iskolában végeztek.

Teljesnek tűnik az élete, mégis elvállalta azt a „púpot”, amit az igazgatói poszt jelent.

Teljesen más helyzetet teremt, amikor valaki maga határozhatja meg egy színház életét, műsortervét, szellemiségét. Így szerintem ebben a közegben természetes az, ha va-

laki vágyik erre. És mivel az iskola itt van a színházon belül, ez egy olyan szimbíózis, ami csakis akkor működhet megfelelően, ha a két intézmény vezetője azonos. Így a jó, mert magammal könnyebben dűlőre jutok, ha valami dilemmám van. Nincs konfliktus, ami rossz lehetne a színháznak vagy az iskolának.

Mennyire határozta meg az életét az, hogy éveken keresztül Seregi Zoltán nevét hallva szinte mindenki elsősorban Tutajosra és a Túskevára gondolt?

Volt idő, amikor nehezen viseltem, mert úgy éreztem, ennél azért több vagyok. Nem Tutajos, hanem Seregi Zoltán. De valójában szinte csak előnyei voltak, hiszen a korszak legnagyobb színészeivel játszhattam együtt. Még a katonaságnál is, amikor megtudták a feletteseim, rögtön én lettem a zászlóalj klubvezetője és felmentéseket kaptam a kellemetlen feladatok alól. Emellett sokat segített a kapcsolataim kialakításában. Az emberek ugyanis annyira szerették ezt a filmet, hogy ismeretlenül is egyfajta nyitottsággal, kedvességgel fogadtak szinte mindenhol. Ezzel lehetett jól együtt élni, de semmiképpen sem visszaélni. Mostában pedig már kifejezetten örülök annak, hogy részese lehettem a mű megfilmesítésének. Nem magam miatt, hanem azért, mert ez egy

nagyon jó ügy volt. Fekete István munkássága, szellemisége mindezek ellenére szerintem még ma sincs az őt megillető helyen a magyar irodalomban. Pedig a Túskevár, a könyv, a film komoly értéket képvisel. Na, nem azért, mert benne voltam. És persze ma már én sem az a cingár, gumicsizmás kissrác vagyok, de büszke vagyok arra, hogy egykor az lehettem...

Mikor járt utoljára Debrecenben?

Legutóbb a Csokonai Színház jubileuma alkalmából tartott díszelőadáson voltam Debrecenben. Igaz, a belvárostól kicsit messze esik a Nagyerdő, de nem tudok eljönni a városból anélkül, hogy az egyetem főépületét meg ne nézném. Ha tehetem, be is megyek. Még mindig olyan hangulata van, mint amikor diákként lepakoltunk és beszélgettünk egy csendes zugban az órák közti szünetekben.